

Açıklamalar:

- Kùltürlerarası kitaplıklar ve çok dilli okul kitaplıkları için bkz. Giriş Bölüm 4d. Okulda çok dilli bir kitaplık oluşturma, ana dil eğitimi öğretmenleri ile örgün eğitimde görev alan sınıf öğretmenlerinin bir arada gerçekleştirmesi için optimal bir ortak projedir; bkz. Giriş, Alt Başlık 4c
- Elbette öğrencilerin çok dilli ya da kùltürlerarası bir kitaplığı bilfiil ziyaret edebilmeleri, orada kendi dillerinde yayınlar bulabilmeleri, ideal çözümdür. Ama bunun mümkün olmadığı yerlerde, sırf kitaplık yok diye kitaplık ziyaretinden vazgeçmek olmaz. Özellikle düşük eğitimli ailelerin çocukları için kitaplıklar yepyeni ve zengin bir dünyaya açılan kapıdır. Ayrıca bir kitaplıkta daima başvuru kitapları da bulunur ve bunlar ana dil eğitimi için de değerlidir.
- Kitaplık ziyareti öncesinde, örgün eğitim öğretmenlerine sorarak öğrencilerin kitaplıktan yararlanma konusunda neler bildiği, ek olarak hangi konuları işlemek gerektiği öğrenilmelidir.
- Ziyaret öncesinde kitaplık yönetimi ile irtibata geçmek ve ziyareti bildirmek önemlidir. Böylece öğrencilerin kendi dillerindeki kitaplar önceden hazır edilir, hatta belki dışarıdan bile getirilebilir. Önemli bir başka husus ise, kitap ödünç alma şartlarını baştan öğrenmektir. Pek çok kitaplık, öğrencilere para almadan kitap ödünç verir.
- Öğrencilerin hepsinin bir kitap ödünç alması sağlanmalıdır. Ödünç aldıkları kitabı sınıfta arkadaşlarına kısaca tanıtılabilmeleri için derste zaman ayırmak gerekir.

5

Kitaplarla Domino Oyunu

Hedef

Kitaplarla da domino oynamak mümkündür. Böylece öğrencilere mevcut kitaplar (mesela kitaplıkta bulunanlar) alışılmamış bir yoldan tanıtılır ya da çocuklar yepyeni kitaplarla (evden getirilen) tanışır.

1.–9. Sınıflar

20–30 dk.

Materyal:

Mümkün olduğunca çok sayıda ve çeşitli kitap, resimli kitap, dergi, vb.

Süreç:

- Kitaplar, her öğrenciye (ya da ikişer-üçer öğrenciden oluşan gruplara) üç ila dört kitap düşecek şekilde dağıtılır. Dağıtım sırasında öğrencilerin yaşı göz önüne alınmalı, henüz başlangıç aşamasında bulunan öğrenciler özel olarak desteklenmelidir. Herkese kitapları tanımaları için sadece beş dakika verilir. Bu süre içinde kitabın kapağına dikkatlice bakarlar, ceketteki metni okurlar ve kitabı karıştırırlar. Kitaplarda belki resimler vardır, belki bir fihrist vardır, kitap bölümlere ayrılmıştır ya da yazarın kısa bir portresine vb. yer verilmiştir. Bu aşamada hedef, öğrencilerin kitapların özelliklerini tanımasıdır, zira oyun sırasında bu özellikleri kullanacaklardır.
- Bu noktaya gelindiğinde öğretmen ortaya bir ilk kitap koyar ve belirlenen özelliklerini kullanarak kitabı betimler. Örneğin şunları diyebilir: “Bu bir fotoğraf kitabı, renkli, konusu ise memleketimizde doğa”. Buna, geleneksel domino oyununda olduğu gibi, uygun bir “taş” eklenir, yani benzer bir ya da birden fazla özellik taşıyan ikinci bir kitap (bkz. aşağıdaki satırlar) birincinin yanına yerleştirilir. Bir kitap eklemek isteyen, o kitabın niçin oraya ait olduğunu açıklamak zorundadır. Seçimini her iki kitapta da aynı olan özelliği göstererek gerekçelendirmelidir; kriterin uygun olup olmadığına grup karar verir. Basit özelliklere de izin vardır (örneğin her

iki kitabın da cilt rengi mavi, her ikisinde de yazar kadın, her ikisinin de başlığı "... " ile başlıyor ... gibi). Bunların ötesinde daha karmaşık, belki içeriğe ilişkin özelliklere kadar gidilebilir (örneğin: bu kitap da bir polisiye, burada da kahramanlar kardeş, her iki kitapta da hikâye Türkiye'de geçiyor ... gibi).

- Oyun, bütün kitaplar dominoda yerini alana kadar sürebilir ya da istenirse 10–15 dakika sonra bitirilir. Oyunun hemen ardından: "Ortaya konan kitaplardan en çok hangisini okumak isterdin?" konulu kısa bir sohbet yapılabilir.

6

Başlangıç Cümleleri

Hedef

Bu uygulamayla öğrenciler farklı kitap ve metinleri (makale vb gibi) tanıır, varsayımlar oluşturur, bütün metni okumak için içlerinde bir istek duyar. Hatta hoşlarına giden bir başlangıç cümlesinden çıkarak belki kendileri bile bir hikâye yazarlar.

2.–6. Sınıflar

60 dk.

Materyal:

Farklı kitap ve dergilerden oluşan bir seçki (öğretmen hazırlayacaktır)
A-3 boyutunda dosya kâğıtları

Süreç:

- Sınıfı Bilgilendirme: Çoğu yazar için kitabın ya da metnin başlangıç cümlesi belirleyici önem taşır. Okurlar için de çoğunlukla öyledir! Biz şimdi bu kitaplarda ve dergilerde (yani öğretmen tarafından hazırlanmış olan seçkide) bu tür cümleleri arayacak ve bunlarla ilgili bilmeceler soracağız.
- Öğrenciler, kitap ve dergilerde özellikle hoşlarına giden başlangıç cümleleri ararlar. Küçük öğrencilere öğretmen ya da daha büyük bir öğrenci yardım eder. Öğrenciler buldukları cümleleri okunaklı bir biçimde bir A-3 dosya kâğıdına yazarlar. Bunu izleyen çalışmalar gruplar halinde ya da sınıfta beraberce yapılabilir
  - a) Öğrenciler cümleleri okur ve belli bir cümle için hangi kitaptan ya da dergiden çıkmış olabileceğini tahmine çalışır.
  - b) Öğrenciler, o cümleyle başlayan hikâyenin ne tür bir hikâye olabileceğine dair varsayımlar geliştirir. Aynı şekilde metnin türünü de tahmine çalışırlar (polisiye, masal, gazete makalesi, gerçekçi hikâye, öğretici kitap, kullanma talimatı vb. gibi)